

Tips

uit het vak

In deze rubriek laten we mensen aan het woord die hun sporen in de groenwereld ruimschoots verdiend hebben. Vanuit hun jarenlange ervaring geven ze tips uit het vak. Deze maand: **Arie van Velden** (links op de foto), al 25 jaar amarylliskweker, die samen met zijn oom en neef Kees (rechts) Kwekerij Gebr. van Velden runt. Naast droge amaryllisbollen, die via export hun weg vinden naar liefhebbers over de hele wereld, kweken ze amaryllis op pot, die 's winters als cadeauartikel via de betere bloemist verkocht wordt.

Amaryllis fleurt de wintermaanden op

Met zijn schitterende, fluwelige bloemen kan de amaryllis de donkere decemberdagen geweldig opfleuren. Amarylliskweker Arie van Velden vertelt wat er allemaal aan vooraf gaat, voordat deze bolbloemen bij u in de vensterbank staan te pronken. Naast tips om de bol over te houden krijgt u een kijkje in het sortiment, dat varieert van imponerend grote bloemen tot verrassend sierlijke schoonheden.

TEKSTBEWERKING: JOSÉ WILMERING FOTO'S: INTERNATIONAAL BLOEMBOLLEN CENTRUM, ARIE VAN VELDEN

Arie van Velden: „Eigenlijk ben ik vanzelf in dit vak gerold. Mijn vader was tuinder en heeft samen met zijn drie broers in 1960 het bedrijf Gebr. van Velden gesticht. Oorspronkelijk werd er groente geteeld, vooral tomaat, met 's winters sla en radijs. Maar sinds mijn kindertijd hadden we er al wat amaryllis bij. Toen ik zeventien was, ben ik bij mijn vader in het bedrijf gaan werken; dat trok me gewoon meer dan school. Op een

gegeven moment liep de handel in tomaten moeizaam, er was zóveel concurrentie. Toen hebben we het roer omgegooid en van amaryllis ons hoofdproduct gemaakt. Van de oorspronkelijke vier broers is alleen mijn oom Kees overgebleven, als laatste der Mohikanen. Nu runnen oom Kees, zijn zoon Kees (mijn neef dus) en ik samen het bedrijf. En al zijn we dus geen broers, de bedrijfsnaam Gebr. van Velden was inmiddels zo'n

begrip geworden dat we die gewoon gehandhaafd hebben. Op ons bedrijf telen we vooral amaryllisbollen voor de droogverkoop, niet als snijbloem - dat is weer een vak apart. De droge bollen worden over de hele wereld geëxporteerd, zoals naar Amerika, Japan en de Scandinavische landen. Grappig is dat elk land zo zijn eigen voorkeuren heeft: in Duitsland zijn de grootbloemige vormen favoriet, terwijl ze in Japan juist cultivars met kleinere, delicate bloemen willen. Zo'n vijf jaar terug zijn we in het najaar ook amaryllis op pot gaan kweken. Hiervoor gebruiken we alleen de allergrootste maat bollen, die gegarandeerd twee bloemstelen opleveren. Dat levert een prachtig product op: de bloemknoppen komen immers al veelbelovend tevoorschijn, dus succes is gegarandeerd! Zet hem in de vensterbank en je hebt binnen twee weken een prachtige, bloeiende plant. Bovendien is het een ideaal cadeauetje tijdens de feestdagen.”

Kweken van amaryllis „Terwijl amaryllis op pot een echt seizoensartikel is, zijn we met de teelt van bollen voor de droogverkoop het hele jaar bezig. Het sortiment bestaat uit eigen cultivars en kruisingen. Maar we telen ook cultivars waarvoor we een licentie hebben verkregen, zoals de amaryllissen van Ludwig Berbee. Het vermeerderen van de bollen gebeurt door 'dubbelschubben'. Daarbij snijd je de hals en oude wortels van de bol, waarna je hem in 10 partjes (taartpunten) verdeelt. Laat ik eerst uitleggen hoe een bol in elkaar zit: net als bij een ui bestaat een amaryllisbol uit een massieve bolschijf, waarop rokken of schubben staan. De rokken dienen alleen als reservevoedsel. De bolschijf bezit het vermogen om uit te groeien, waarbij hij nieuwe bladeren en bloemen kan vormen, maar ook een nieuw bolletje. Elke 'taartpunt' wordt nu opgesplitst in stukjes van twee schubben, waaraan altijd een stukje

Cybisters worden ook wel spintype genoemd, vanwege hun smalle bloemblaadjes.

'Faro' bloeit in een zachte zalmint.

'Minerva' in feestelijk rood met witte ster.

Amarylliskwekerij

Gebr. van Velden

www.gebrvanvelden.nl

Gebr. van Velden levert niet aan de consument, maar u kunt wel bestellen bij Royal Colors in Hillegom (verstuurt ook naar België). Soms kan men nog aan cultivars komen die niet op de website staan, dus mail of bel even als u iets zoekt. Info: tel. (00 31) (0)6-30 28 36 71, mail@royalcolors.com, www.royalcolors.com

Hoe groter de bol, des te meer bloemstengels hij geeft.

Arie toont trots een kistje amaryllisbollen van topkwaliteit, op weg naar veiling en export.

Amaryllis op pot, die via de bloemist verkocht wordt, geeft al in twee weken uitbundige bloei.

Aries Toptips

1 Neem eens een flinke pot van circa 25 cm doorsnee en plant daar 3 bollen in (foto). Omdat de meeste bollen twee stelen geven krijgt u zo een langdurige bloeiensensatie! Juist de cybister-typen zijn heel geschikt: die hebben wat kleinere bollen zodat er gemakkelijker drie in een pot passen, terwijl ze ondanks die kleinere bolmaat toch bijzonder rijk bloeien.

2 Heeft u een koele serre of een kasje? Trek dan eens bollen in de warme kamer voor totdat de knoppen zichtbaar zijn en verhuis de plant dan naar de kas of serre. Daar kunt u er wel twee maanden van genieten!

Het bolgewas dat wij onder de Nederlandse naam amaryllis kennen, heeft de Latijnse naam *Hippeastrum* en stamt uit Midden- en Zuid-Amerika. U kunt dit bolgewas onder een van beide namen vinden in najaarscatalogi van de bollenfirma's, meestal in de categorie 'bollen voor binnenshuis'. Er bestaat ook een bolgewas met de Latijnse naam *Amaryllis belladonna*; deze komt uit Zuid-Afrika en wordt hier soms aangeboden als zomerbol.

bolschijf vastzit. Als je die verder opkweekt, vormt de bolschijf tussen beide schubben een nieuw bolletje. Daarna duurt het nog zo'n twee tot tweeënhalf jaar voordat je een bloeiende bolmaat hebt. Dat gebeurt in de kas, bij een bodemtemperatuur van zo'n 20 °C, want amaryllis houdt van warmte."

Rijkdom in kleur en vorm

„Omdat amaryllis vooral met de feestdagen wordt verkocht, staat rood als bloemkleur onbetwist bovenaan. Wit vormt een goede tweede, op de voet gevolgd door combinaties van beide, zoals gestreepte bloemen, rood met een witte ster of wit met een smal rood randje. Op ruime afstand volgen dan pas de andere kleuren. Maar wie afstapt van het idee van amaryllis als kerstplant, kan ook genieten van prachtige bloemen in zalm, roze of zachtroze. 'Hercules' is bijvoorbeeld een oude cultivar met grote, platte paarsroze bloemen, die bijna lijken te glimmen. Geel is een kleur in opkomst, zoals bij de mooie 'Luna'. Eigenlijk is het meer crèmegeel of groengeel, want zo geel als een narcis zal een amaryllis nooit worden, dat zit gewoon niet in zijn genen! Naast variaties in de bloemkleur zijn er ook diverse bloemvormen. Zo zijn er groot- en kleinbloemige cultivars, maar ook trompet-amaryllissen met diepe kelken en vormen met dubbele bloemblaadjes. De prachtige 'Jewel' is niet helemaal dubbel, maar heeft

Bij 'Picotee' heeft elk bloemblad een fijn rood randje.

'Bogota', een schitterende cybister van Berbee.

een gevuld hart waartussen nog meeldraden zichtbaar zijn. Bovendien zijn de bloemblaadjes puur wit, zonder een spoorje roze."

Bijzondere cybisters. „Een bloemvorm die er heel anders uitziet dan men van een amaryllis verwacht, is het cybister- of spintype. Met hun sierlijke smalle bloemblaadjes vallen ze vooral bij liefhebbers in de smaak; de markt ervoor is slechts klein. Als teler denk je in tienduizenden - anders loont het niet - terwijl er van de cybisters bij ons op de kwekerij niet meer dan 6.000 tot 10.000 bollen per cultivar worden geteeld! Ze gaan naar Amerika, Japan en natuurlijk ook Engeland, waar ze met hun liefde voor planten dol zijn op nieuwigheden. Daarom zijn we heel blij dat we vorig jaar de amaryllissen van Ludwig Berbee in licentie hebben gekregen. Berbee heeft veel veredelingswerk in de cybister-types verricht, waaruit prachtige cultivars zijn ontstaan zoals 'Chico', 'Lima', 'La Paz', 'Bogota' en 'Emerald'. Met hun smalle bloem-

blaadjes, die in kleur variëren van groenwit tot donkerrood en vaak fraai gestreept zijn, ogen deze amaryllissen heel verfrijnd. Dit jaar hebben we tien nieuwe cultivars 'op de tuin' (kas). Die moeten zich nog wel bewijzen - soms heb ik ze nog niet eens zien bloeien! Daarnaast kijk je als kweker ook of ze gemakkelijk te telen en te bewaren zijn. Je kunt alleen zo'n breed sortiment aanbieden - inclusief minder gangbare kleuren en cybisters - als je daarnaast goedlopende cultivars hebt. Zo is de door onszelf veredelde 'Olaf' ons werkpaard: effen rood en zeer bloei-rijk; zelfs bij een kleinere bolmaat van 26 cm geeft hij twee bloemstengels, zodat afzet verzekerd is. 'Red Lion' is nog ouder dan ikzelf, maar doet het nog prima. Ook 'Minerva', rood met witte ster, is ontzettend sterk. 'Samba' en 'Prelude' kweken we om hun aparte uiterlijk. 'Picotee' groeit langzaam, maar deze prachtige witte bloem afgezet met een smal rood randje wordt altijd goed verkocht."

Perfecte kwaliteit. „We proberen altijd een perfect product af te leveren dat gegarandeerd zal bloeien. Daarbij geldt: hoe groter de bol, des te beter de bloeikansen. Bij veel cultivars geeft bolmaat 24 (omtrek 24 cm of meer) één bloeistengel, terwijl 28 cm twee bloeistengels oplevert. De cybisters van Berbee zijn buitengewoon bloei-rijk, omdat deze vaak al bij een bolomvang van 18 cm bloeien! Regelmatig test ik mijn product door een paar bollen doormidden te snijden. Zo kun je bijvoorbeeld volgen of de preparatie (rustperiode) lang genoeg heeft geduurd om bloemen aan te leggen. Als teler leer ik zo nog elke dag bij. Een amaryllis levert altijd een fascinerend schouwspel op, wat al begint met het verschijnen van de knop. Je kunt er bij wijze van spreken dagelijks een streepje bijzetten, zo hard groeit hij! Zo kan het hele groeiproces je zes weken zoet houden, met als bekroning van dit schitterende spektakel het ontluiken van de imposante bloemen. Geweldig toch!"

Opnieuw in bloei trekken

- Een bol moet minstens vier nieuwe bladeren vormen om een bloem te kunnen geven. Blijf de plant na de bloei dus water geven, met af en toe wat plantenvoeding. Laat hem zo doorgroeien tot eind zomer. Snij het blad af en laat het snijvlak goed opdrogen.
- Geef de bol daarna een rustperiode om hem te 'prepareren'. Houd de bol in pot over, in de opgedroogde grond, of rooi hem en laat de buitenste rokken goed drogen. Zet hem zo'n twee maanden (of langer) koel weg bij ± 13 °C; iets warmer kan ook (tot maximaal 17-18 °C), maar dan duurt de preparatietijd langer. Daarna kunt u de bol in de huiskamer opnieuw aan de groei brengen en in bloei trekken.